

1. ΑΝΑΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 11

Αναζητούνται εργαζόμενοι!

Κι όμως συμβαίνει, από τη στιγμή που το λέει ο νέος διοικητής του ΟΑΕΔ **Σπύρος Πρωτοψάλτης**: «Είναι αδιανόητο την ώρα που η ανεργία βρίσκεται στο 17% να υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων (σύμφωνα με εκτιμήσεις, φτάνουν στο 1/3 του συνόλου των επιχειρήσεων) οι οποίες δηλώνουν ότι δεν μπορούν να βρουν το κατάλληλο εργατικό δυναμικό και αντιμετωπίζουν δυσκολίες να καλύψουν τις κενές θέσεις που έχουν».

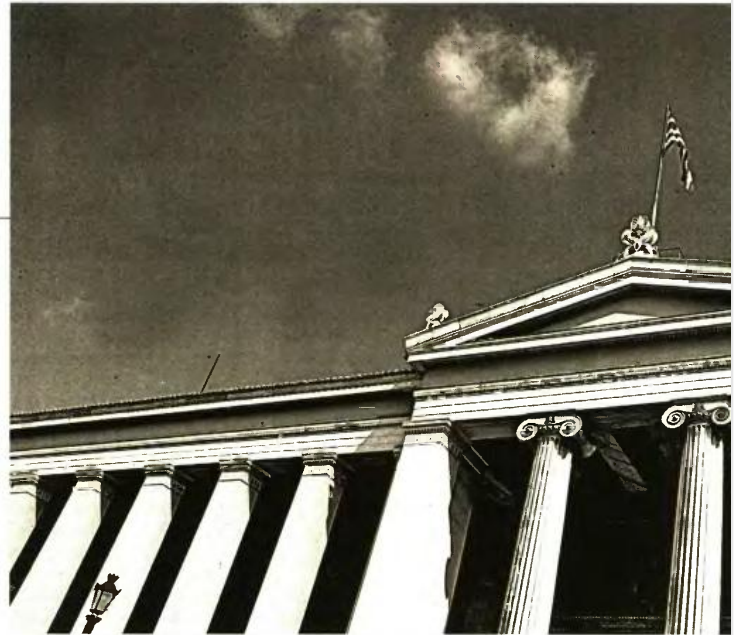

Γιώργος Σουφλιάς

Επανάσταση του αυτονόητου

Κάθε φορά που εξαγγέλλεται «κάποια μεταρρύθμιση» στην εκπαίδευση ή έρχεται στη δημοσιότητα το κυβερνητικό πρόγραμμα ενός κόμματος για την παιδεία, επανέρχεται και η συζήτηση για τα προβλήματα του ελληνικού σχολείου και του πανεπιστημίου. Προβλήματα διαχρονικά, τα οποία φαίνονται αξεπέραστα, παρά τις πολλές «μεταρρυθμίσεις» και «αντιμεταρρυθμίσεις», ειδικά των τελευταίων δεκαετιών. Αυτό καταδεικνύει την έλλειψη πολιτικής βούλησης, γενναιότητας και συνεννόησης μεταξύ των κομμάτων. Σήμερα, αλήθεια, τι χρειάζεται για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της παιδείας; Πρώτον, επειδή η παιδεία είναι πραγματικά μια εθνική υπόθεση, μια ουσιαστική μεταρρύθμιση πρέπει να έχει την ευρεία συναίνεση και να εφαρμόζεται με συνέπεια σε βάθος χρόνου. Κανείς δεν επιτρέπεται να αιφνιδιάζει μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς με συνεχείς αλλαγές υπουργών και μαζί κατευθύνσεων και προτού γίνει ένας ουσιαστικός διάλογος της εκπαιδευτικής κοινότητας. Επισημαίνω ότι οποιοσδήποτε σχεδιασμός (μεταρρύθμιση) πρέπει να βασίζεται σε αρχές που είναι σύμφυτες με την έννοια της παιδείας και αυτές είναι: **Αξιοκρατία:** Είναι το βασικό ζητούμενο οποιασδήποτε μικρής και μεγάλης κοινωνίας έτσι ώστε να λειτουργεί με τις καλύτερες δυνατές αποφάσεις για τη λύση των προβλημάτων της και να μην υπάρχει κλίμα δυοπιστίας. **Αξιολόγηση για τους πάντες και τα πάντα με αντικειμενικότητα:** Η αξιολόγηση δεν είναι αυτοσκοπός. Οι στόχοι της

αξιολόγησης είναι να αποκτούν πρώτον αυτογνωσία οι αξιολογούμενοι μαθητές και εκπαιδευτικοί και να προσπαθούν για το καλύτερο μέσω των προγραμμάτων ενόχησης των αδύναμων μαθητών και της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Δεύτερον, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων δίνει τη δυνατότητα να υπάρχει μια καλή γνώση των προβλημάτων και της ανάγκης αλλαγών σε Περιφέρεια και Εθνικό επίπεδο. **Επιμόρφωση υποχρεωτική και διαρκής:** Είναι απαράδεκτο ένας εκπαιδευτικός να μην αξιολογείται και να μην επιμορφώνεται ούτε μία φορά σε όλη τη διάρκεια της θητείας του. **Κριτική ικανότητα:** Στο σχολείο, οι μαθητές πρέπει να μαθαίνουν να μελετούν και να μαθαίνουν πώς να μάθουν, καλλιεργώντας την κριτική τους γνώση και τη συνθετική τους ικανότητα. Οι μαθητές πρέπει να καλλιεργούν την κρίση τους και όχι τη στείρα απομνημόνευση (παπαγαλία). **Αριστεία:** Δεν είναι αυτοσκοπός. Αλλά όχι και να φτάσουμε στο σημείο να διώκεται. Είναι στη φύση του ανθρώπου να θέλει να προοδεύει και να προσπαθεί να γίνει καλύτερος. Μέσα σε αυτό το κλίμα δημιουργείται και η άμιλλα που αποτελεί και κίνητρο. Οι παραπάνω αρχές είναι απολύτως απαραίτητες για να έχουμε ένα σύγχρονο και καλό εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι εκ των ων ουκ άνευ. Είναι αναγκαίο όλοι και κυρίως τα πολιτικά κόμματα να αντιληφθούμε ότι χωρίς τις παραπάνω αρχές δεν υπάρχει περίπτωση να βελτιώσουμε το εκπαιδευτικό μας σύστημα. Ο καθένας ας αναλάβει τις ευθύνες του. Πρέπει όλοι να βιαστούμε, πρέπει όλοι να συνειδητοποιήσουμε αυτή την αλήθεια γιατί οι καιροί είναι δύσκολοι και δεν πρέπει να χάνουμε άλλο χρόνο. Εί-

να η ώρα για την «επανάσταση του αυτονόητου». Δεν ανακαλύπτουμε την πυρίτιδα. Βεβαίως, μια ουσιαστική μεταρρύθμιση περιλαμβάνει ριζικές αλλαγές, τομές και μέτρα όπως: Ο εκσυγχρονισμός και εν προκειμένω η ένταξη των σύγχρονων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Εκσυγχρονισμός αναλυτικών προγραμμάτων και βιβλίων. Στα αναλυτικά προγράμματα καθορίζονται οι στόχοι της εκπαίδευσης, τα μορφωτικά αγαθά, η διδασκόμενη ύλη, η μέθοδος διδασκαλίας τους κ.λπ. Καθιέρωση ενιαίου προγράμματος διδασκαλίας στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο. Ριζικές αλλαγές στη διοίκηση και εποπτεία της εκπαίδευσης. Νέο σύστημα στην επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης με αξιολογικά κριτήρια ώστε να μην υπάρχει η δυνατότητα κομματικών παρεμβάσεων και αυθαιρεσιών. Προτεραιότητα στο Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (IEK) αυτού του θεσμού δημιουργήθηκαν τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (IEK) που είναι βαθμίδα μεταλυκειακή. Στα IEK οι απόφοιτοι αποκτούν δίπλωμα επαγγελματικής κατάρτισης αναγνωρισμένο τόσο από την Ελλάδα όσο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εμφαση στις νέες σχολικές δραστηριό-

τητες (πολιτιστικά, επιστημονικά θέματα, μουσικές εκδηλώσεις, θέατρο, εκθέσεις ζωγραφικής, περιβαλλοντική εκπαίδευση, αγωγή υγείας, ναρκωτικά, αλκοόλ κ.ά.). Το σχολείο δεν είναι μόνο για να προσδίδει γνώσεις αλλά και να πλάθει ολοκληρωμένες προσωπικότητες με ευρύτερη πνευματική καλλιέργεια. **Πανεπιστήμια (ΑΕΙ):** Αλλαγές στην οργάνωση και στη διοίκηση αυτών. Δεν μπορεί να συγκεντρώνονται όλες οι αρμοδιότητες σε πολυπρόσωπα όργανα. Τετραετής Προγραμματισμός (για να μην έχουμε αποσπασματικές αντιμετωπίσεις των αναγκών σε διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό). Δίκαιο και ολοκληρωμένο σύστημα φοιτητικής μέριμνας. Μεγαλύτερη αυτοτέλεια, ανάπτυξη μεταπτυχιακών σπουδών και έρευνας, αξιολόγηση των πανεπιστημίων. Ριζικές αλλαγές στις προπτυχιακές σπουδές - αντιμετώπιση του φαινομένου των αιώνων φοιτητών. Είναι απαραίδεκτη η διαδικασία της μεταφοράς «του μεταφερομένου» έτσι ώστε να έχουμε το φαινόμενο μαθήματα του Α' εξαμήνου να μεταφέρονται στο 10ο ή στο 12ο εξάμηνο. Ετσι διασπώνται η συνοχή και η αλληλουχία της διδασκαλίας. Γ' αυτό καθιερώσαμε στη μεταρρύθμιση 91-93 ότι αν δεν περάσεις τα μαθήματα

2. ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΟΝΟΗΤΟΥ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 45

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΥΡΩΚΙΝΗΣΣ/ΑΥΤΟΝΟΗΤΟΥ

Μια ουσιαστική μεταρρύθμιση πρέπει να έχει την ευρεία συναίνεση και να εφαρμόζεται με συνέπεια σε βάθος χρόνου

των πρώτων τεσσάρων εξαμήνων, να μην μπορείς να δώσεις εξετάσεις στα μαθήματα των άλλων εξαμήνων.

Καθιερωνόταν επίσης το λεγόμενο (v+2) ότι ο μέγιστος χρόνος σπουδών να είναι ο κανονικός αριθμός συν δύο (2) επιπλέον χρόνια. Προβλεπόταν δε ότι σε τυχόν υπέρβαση δεν θα χορηγούνταν οι πάσης φύσεως παροχές (σίτιση, στέγαση, δωρεάν συγγράμματα, δάνεια, υποτροφίες κ.ά.).

Λίγοι θα διαφωνούσαν ότι θα ήταν σπουδαίο αν μπορούσε να εξασφαλίσει το εκπαιδευτικό μας σύστημα τα παραπάνω. Αλλά οι περισσότεροι θα σκέφτονταν ότι είναι ανεδαφικό να περιμένουμε ότι όλα αυτά μπορούν να γίνουν άμεσα στην Ελλάδα.

Και όμως... Υπήρξε ένα χρονικό διάστημα (1991-1993) που όλα αυτά και άλλα πολλά – που δεν χωρούν σε ένα άρθρο – είχαν θεσμοθετηθεί και τα περισσότερα είχαν ξεκινήσει να εφαρμόζονται. Η πραγματική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που είχαμε υλοποιήσει, έπειτα από ευρύτατο διάλογο με το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας, είχε φέρει επανάσταση στην Παιδεία. Μάλιστα, βοήθησε και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, το οποίο είχε συστηματικά μελετηθεί.

Δυστυχώς, όπως συμβαίνει συχνά στη χώρα μας, με την αλλαγή της κυβέρνησης τα περισσότερα από τα παραπάνω καταργήθηκαν

στη συνέχεια. Μέχρι και με τηλεγραφική εντολή υφυπουργού Παιδείας της επόμενης κυβέρνησης καταργήθηκαν αναγκαστικά για την παιδεία μας μέτρα. Όπως το ΠΔ 320/1993 που αφορούσε την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Λίγα μόνο από όσα θεσμοθετήσαμε τότε, έστω και λειψά ή με στρεβλώσεις, έχουν διατηρηθεί μέχρι τις μέρες μας. Όπως τα μεταπτυχιακά στα πανεπιστήμια που δεν υπήρχαν πριν, τα ΙΕΚ που επίσης δεν υπήρχαν, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο και το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας που ιδρύσαμε τότε, η Πληροφορική στα σχολεία και ο εξοπλισμός με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, η δεύτερη ξένη γλώσσα στο Γυμνάσιο. Τα περισσότερα όμως, και κυρίως οι βασικές αρχές του συστήματος, δυστυχώς ξεριζώθηκαν.

Διαβάζοντας όσα ανακοίνωσε η σημερινή κυβέρνηση ως εκπαιδευτικό της πρόγραμμα διαπιστώνω ότι είναι στη σωστή κατεύθυνση και ότι έχει υιοθετήσει αρκετές από τις παραπάνω αρχές και προβλέψεις. Δεν μπορώ να γνωρίζω αν τα όσα ανακοινώθηκαν έχουν προετοιμαστεί με λεπτομέρεια ώστε να είναι εφαρμόσιμα. Ούτε μπορώ να γνωρίζω αν και τι είναι πραγματικά αποφασισμένη να εφαρμόσει.

Σήμερα όμως δικαιούμαι να σκέφτομαι ότι αν εκείνη η μεταρρύθμιση που ξεκινήσαμε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 είχε συνεχιστεί και δεν είχε καταργηθεί, θα είχαμε ένα εντελώς διαφορετικό, πολύ καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα. Θα είχαμε στην ουσία μια πολύ καλύτερη βάση για την πρόοδο και ανάπτυξη της χώρας μας. Χάθηκαν για την Παιδεία ήδη 25 ολόκληρα χρόνια. Δεν μπορούμε να γυρίσουμε τον χρόνο πίσω. Μπορούμε όμως να εξασφαλίσουμε ότι η Παιδεία μας δεν θα χάσει και άλλα χρόνια! Αυτό όμως απαιτεί δουλειά, γενναιότητα αποφασιστικότητα, αλλαγή νοοτροπίας στο θέμα αυτό και επιτέλους ήρθε η ώρα να το αντιληφθούν τα κόμματα. Ο κομματισμός βλάπτει τα μέγιστα. Ήρθε η ώρα να αντιληφθούν όλοι ότι χρειάζεται η «επανάσταση του αυτονόητου».

Ο κ. Γιώργος Σουφλιάς είναι πρώην υπουργός.

3. ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΠΙΕΣΜΕΝΟΙ ΟΙ ΕΦΗΒΟΙ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 32

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

Ιδιαίτερα πιεσμένοι οι έφηβοι

Τουλάχιστον ένας στους δέκα Ελληνες εφήβους (11,2%) δηλώνει ότι δεν του αρέσει καθόλου το σχολείο, ενώ

έναν στους τρεις δηλώνει πιεσμένος από αυτό. Το 27,4% των μαθητών ηλικίας 11, 13 και 15 ετών κάνει τουλάχιστον τρεις ώρες την εβδομάδα φροντιστήριο ή ιδιαίτερα για τα μαθήματα του σχολείου και το 44,4% περνά τρεις ή και περισσότερες ώρες την εβδομάδα σε φροντιστήριο για την εκμάθηση ξένων γλωσσών. Σύμφωνα με τα ευρήματα της «Πανελλήνιας Έρευνας για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων-μαθητών» του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας (ΕΠΙΨΥ), το 2018 μόνο τρεις στους δέκα εφήβους (29,2%) δηλώνουν ότι οι συμμαθητές τους τους υποστηρίζουν, ενώ το ποσοστό όσων μαθητών αισθάνονται την υποστήριξη των δασκάλων βρέθηκε στο 39,6%. «Τα ευρήματα αυτά υπαγορεύουν την ανάγκη ανάπτυξης πολιτικών και παρεμβάσεων που θα έχουν στόχο τη βελτίωση της επικοινωνίας και των σχέσεων μεταξύ όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας», σχολιάζει η ομότιμη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και επιστημονική υπεύθυνη του τομέα Επιδημιολογικών και Ψυχοκοινωνικών Έρευνών του ΕΠΙΨΥ, κ. Άννα Κοκκέβη.

4. ΜΕΤΕΞΕΤΑΣΤΕΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 21

«Μετεξεταστέοι» οι Έλληνες μαθητές

Η «Κ» δημοσιεύει τα συμπεράσματα μελέτης της διαNEOσις, πάνω στα αποτελέσματα έρευνας του PISA

Του ΑΠΟΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Περισσότεροι από τους μισούς 15χρονους στην Ελλάδα δεν καταφέρνουν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν ένα κείμενο και να το συσχετίσουν με την καθημερινή ζωή. Το ίδιο συμβαίνει στα μαθηματικά και στις φυσικές επιστήμες. Αδυνατούν να οργανώσουν ένα σχέδιο επίλυσης ενός προβλήματος, που απαιτεί συνδυασμό γνώσεων και πηγών. Ο διαγωνισμός PISA του ΟΟΣΑ, που διοργανώνεται ανά τρίτη, σκιαγραφεί με μελανά χρώματα το επίπεδο του ελληνικού σχολείου. Από τον πρώτο διαγωνισμό το 2000 έως και εκείνου του 2015 η Ελλάδα βρίσκεται καθυστερημένη σταθερά μεταξύ των χωρών με μέτριες επιδόσεις. Ενδεικτικά, με βάση τα αποτελέσματα στον διαγωνισμό του 2015 η γενική επίδοση των Ελλήνων μαθητών είναι χειρότερη από σχεδόν όλες τις χώρες της Ε.Ε. Οι μαθητές στη Σγκαπούρη έχουν τις καλύτερες επιδόσεις από όλους. Ο μέσος 15χρονος Έλληνας μαθητής έχει τις γνώσεις και τις ικανότητες του μέσου 12χρονου μαθητή της Σγκαπούρης. Η ίδια γενική εικόνα μέτριων αποτελεσμάτων εκτιμάται να επαναληφθεί και στον διαγωνισμό του 2018, τα αποτελέσματα του οποίου αναμένο-

Ο μέσος 15χρονος Έλληνας μαθητής έχει τις γνώσεις και τις ικανότητες του μέσου 12χρονου μαθητή της Σγκαπούρης.

νται στις αρχές Δεκεμβρίου. Ποιοι λοιπόν είναι οι στόχοι του ελληνικού σχολείου, και πώς υπηρετείται στην πράξη; Η «Κ» παρουσιάζει μια ενδεδειγμένη μελέτη του Οργανισμού Έρευνας και Ανάλυσης διαNEOσις, πάνω στα ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα του PISA του 2015, τα πιο πρόσφατα πλήρη δεδομένα που είναι διαθέσιμα.

Ειδικότερα, ο PISA έχει ορίσει έξι επίπεδα εγγραμματοσύνης για τις δεξιότητες που πρέπει να έχουν οι μαθητές στην κατανόηση κειμένου, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Το πρώτο επίπεδο είναι το χαμηλότερο και το έκτη το υψηλότερο. Στον τελευταίο διαγωνισμό, τα αποτελέσματα των Ελλήνων μαθητών ήταν τα εξής:

- Στην κατανόηση κειμένου, στα δύο χαμηλότερα επίπεδα κατετάγη το 52,6%, ενώ στα δύο υψηλότερα μόλις το 4,1%. Οι αντίστοιχοι μέσοι όροι του ΟΟΣΑ είναι 43,3% και 8,3%.
- Στις φυσικές επιστήμες, στα δύο χαμηλότερα επίπεδα κατετάγη το 64,1% (46% ο μ.ό. του ΟΟΣΑ) των Ελλήνων μαθητών και στα δύο υψηλότερα το 2,1% (7,8% του ΟΟΣΑ).
- Στα μαθηματικά, στα δύο χαμηλότερα επίπεδα κατετάγη το 61,8% (45,9% του ΟΟΣΑ) των Ελλήνων μαθητών, ενώ στα δύο υψηλότερα το 3,9% (10,7% του ΟΟΣΑ).

Ο «έλεγχος» των Ελληνόπουλων

Ποια από τα παρακάτω υπάρχουν στο σπίτι σου; (αναφέρεται το ποσοστό των θετικών απαντήσεων)

	%
Ένα γραφείο ή ένα τραπέζι, για μελέτη	97,5
Ένα λεξικό	96,6
Σύνδεση με το Διαδίκτυο	94,8
Ηλεκτρονικός υπολογιστής	92,2
Ήσυχο μέρος, για μελέτη	87,1
Βιβλία χρήσιμα για τις σχολικές σου εργασίες	83,3
Αποκλειστικό δικό σου δωμάτιο	74,0
Γκαράζ ή θέση στάθμευσης	71,7
Πλυντήριο πιάτων	69,4
Εργα τέχνης	69,1
Βιβλία σχετικά με τέχνη, μουσική ή διακόσμηση	67,5
Εγχειρίδια χρήσης τεχνολογικού εξοπλισμού	54,9
Κλασική ελληνική λογοτεχνία	54,7
Εκπαιδευτικό λογισμικό	44,2
Βιβλία ποίησης	44,2
Σύστημα συναγερμού	34,2

Τι είδους επιπλέον μαθήματα φυσικών επιστημών παρακολουθείς αυτό το σχολικό έτος;

Ιδιαιτέρως μαθήματα	50,2%
Μελέτη ή πρακτική άσκηση σε μικρό τμήμα μαθητών (27 μαθητών)	28,7%
Μελέτη ή πρακτική άσκηση σε μεγάλο τμήμα μαθητών (8 ή περισσότερων μαθητών)	15,1%

* Τα ποσοστά αφορούν τους μαθητές που απάντησαν ότι παρακολουθούν κάποιας μορφής πρόσθετη εξωσχολική διδασκαλία
 ** Τα ποσοστά δεν αθροίζουν στο 100 γιατί οι μαθητές μπορούσαν να επιλέξουν περισσότερες από μία ή και καμία από τις επιλογές

ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ, %

Επίπεδα εγγραμματοσύνης	ΕΛΛΑΔΑ	Μ.Ο. ΟΟΣΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΣΘΟΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
6+5	2,1	7,8	7,4	13,5	8,0
4	11,6	19,0	21,0	26,9	21,4
3	25,2	27,2	28,8	30,7	26,5
2	28,4	24,0	25,4	20,1	22,0
1α+1β	31,5	20,6	17,2	8,7	21,1
<1β	1,2	0,6	0,2	0	0,9

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ, %

Επίπεδα εγγραμματοσύνης	ΕΛΛΑΔΑ	Μ.Ο. ΟΟΣΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΣΘΟΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
6+5	4,1	8,3	7,5	11,1	12,5
4	16,1	28,9	21,9	25,4	22,5
3	27,2	27,9	30,2	31,4	24,5
2	25,3	23,2	23,2	21,6	19,0
1α+1β	25,0	18,8	16,6	10,5	19,2
<1β	2,3	1,3	0,6	0,2	2,3

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, %

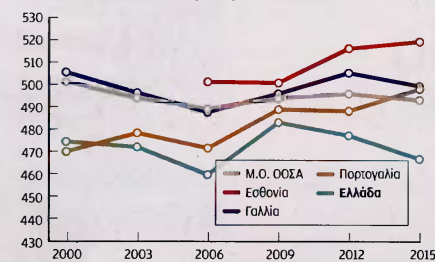
Επίπεδα εγγραμματοσύνης	ΕΛΛΑΔΑ	Μ.Ο. ΟΟΣΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΣΘΟΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
6+5	3,9	10,7	11,4	14,2	11,4
4	12,3	18,6	19,2	24,2	20,6
3	22,1	24,8	23,9	28,9	23,8
2	26,0	22,5	21,6	21,5	20,7
1α+1β	20,7	14,3	15,1	9,0	14,7
<1β	15,1	8,5	8,7	2,2	8,8

* Το 1 είναι το χαμηλότερο επίπεδο αξιολόγησης και το 6 το υψηλότερο
 ΠΗΓΗ: διαNEOσις

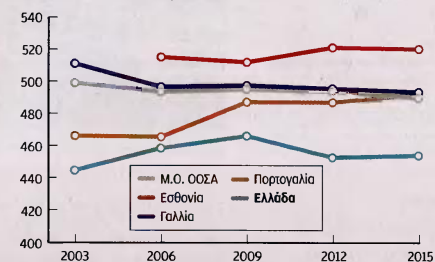
Βέβαια, όπως παρατηρείται στην «Κ» π.κ. Χρύσα Σοφianoπούλου (επίκουρη καθηγήτρια στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, εθνική συντονίστρια του PISA, και συντονίστρια της πολυεπίλεξης μελέτης

της διαNEOσις) σημαντικό στοιχείο για να διαπιστωθεί το εύρος των ανισοτήτων—με βάση τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες— που αναπαράγονται μέσω του σχολείου είναι να σκιαγραφη-

Κατανόηση κειμένου, βαθμολογία (PISA 2015)

Μαθηματικά, βαθμολογία (PISA 2015)

Φυσικές επιστήμες, βαθμολογία (PISA 2015)

Αριθμός μαθητών στους οποίους αντιστοιχεί ένας υπολογιστής

«Ανθεκτικοί» μαθητές (PISA 2015)

«Ανθεκτικοί» είναι οι μαθητές που είναι στο καλύτερο 1/4 του οικονομικο-κοινωνικού δείκτη στη χώρα τους, αλλά πετυχαίνουν επίδοση που τους τοποθετεί στο ανώτερο 1/4 των επιδόσεων στον PISA παγκοσμίως.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η στόχευση

Η έρευνα PISA διεξάγεται ανά τρίτη στις 35 χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ και χώρες-εταίρους, με σκοπό να αξιολογήσει αν και κατά πόσον μαθητές που πλαιοάζουν στο τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσής τους έχουν αποκτήσει τις γνώσεις και τις ικανότητες για να συμμετάσχουν αποτελεσματικά στις σύγχρονες κοινωνίες και να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της εποχής. Στην έρευνα του 2015 συμμετείχαν συνολικά περίπου 540.000 μαθητές από 72 χώρες. Από την Ελλάδα συμμετείχαν 5.532 μαθητές ηλικίας 15-16 ετών, από 212 δημόσια και ιδιωτικά σχολεία. «Το ότι έχουν πια περάσει τέσσερα χρόνια από το 2015 και το ότι τα παιδιά που έλαβαν μέρος τότε είχαν το δικαίωμα να ψηφίσουν στις φρενιές εκλογές δεν έχει, βεβαίως, μεγάλη σημασία. Τα δεδομένα τέτοιων μεγάλων εκπαιδευτικών ερευνών δεν χρησιμοποιούν για την καταγραφή στιγμιαίων επιδόσεων, αλλά για την αξιολόγηση βασικών, διαχρονικών χαρακτηριστικών ενός εκπαιδευτικού συστήματος, και αυτά στη χώρα μας εδώ και αρκετά χρόνια παραμένουν λιγοπολά αναλλοίωτα», λέει ο Editorial Director της διαNEOσις κ. Θεωδωρής Γεωργακόπουλος. «Η έρευνα της διαNEOσις δεν εστιάζει τα ευρήματα που μπορούν να εξαχθούν από τα δεδομένα του PISA, αλλά φιλοδοξεί για πρώτη φορά να φέρει στη δημόσια συζήτηση μερικά από τα σημαντικά θέματα που αναδεικνύονται από αυτές τις έρευνες, θέματα που αφορούν τα σχολεία μας, τους μαθητές μας και όλες τις ελληνικές οικογένειες. Οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, που μεταφέρονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και αποτυπώνονται στις γνώσεις και στις ικανότητες των μαθητών μας, είναι ένα τέτοιο θέμα. Αυτό, μάλιστα, το αντιμετωπίζουν και άλλες χώρες, πολλές σε μεγαλύτερο βαθμό, αλλά είναι υπαρκτό και στη δική μας», τονίζει ο ίδιος. Πηγαίνει σε ιδιωτικό σχολείο, που έχει καλό εξοπλισμό και δασκάλους που προσαρμόζονται ευκολότερα ανάλογα με τις ανάγκες της διδασκαλίας. Δεν παρακολουθεί μαθήματα σε φροντιστήριο!.

4. ΜΕΤΕΞΕΤΑΣΤΕΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 21

Χαμηλά οι «μη προνομιούχοι», σημαντική η προσχολική αγωγή

Τα θέματα στα οποία καλούνται να αξιολογηθούν είναι γενικότερης φύσεως, με στόχο να αποτιμώσουν όχι τόσο το τι γνωρίζουν οι μαθητές, αλλά το αν και κατά πόσον μπορούν να σκεφτούν αναλυτικά και συνδυαστικά, προκειμένου να ανταποκριθούν σε καθημερινά προβλήματα. Για παράδειγμα, στην εξέταση των φυσικών επιστημών το 2006 ένα θέμα έδειχνε στους μαθητές μια φωτογραφία των Καριάτιδων, εξηγώντας πως τη δεκαετία του '80 είχαν μεταφερθεί στο εσωτερικό του Μουσείου της Ακρόπολης για να αποφύγουν τη φθορά από την όξινη βροχή. Ακολουθούσαν ερωτήσεις στις οποίες το θέμα ζητούσε από τους μαθητές να εξηγήσουν από πού προέρχεται τα οξείδια του αζώτου και του θείου στην ατμόσφαιρα, και να αξιολογή-

Οι μαθητές των ιδιωτικών σχολείων έχουν σημαντικά καλύτερη επίδοση από εκείνους των δημοσίων.

σουν/μναντέψουν τα αποτελέσματα ενός πειράματος κατά το οποίο κομμάτια μαρμάρου τοποθετούνται σε έβδι. Σε ένα άλλο θέμα, οι μαθητές καλούνταν να εξηγήσουν γιατί τα αστέρια φαίνονται λαμπρότερα στην ύπαιθρο αντί για τις πόλεις, και γιατί ένα τηλεσκόπιο μεγαλύτερης διαμέτρου δείχνει καλύτερα αστέρια χαμηλής φωτεινότητας.

Αν και από τους ερευνητές του PISA το επίπεδο 2, από τα έξι στα οποία κατατάσσονται οι επιδόσεις

των μαθητών, θεωρείται επαρκές, είναι ανησυχητικό το ποσοστό, περί το 20%, όσων βρίσκονται στο χαμηλότερο επίπεδο. Ένας στους πέντε Έλληνες μαθητές είναι στην κατώτατη κατηγορία από τις έξι του PISA και στα τρία γνωστικά αντικείμενα. Λιγότερο από 1% των Ελλήνων μαθητών είναι στην ανώτερη κατηγορία και στα τρία γνωστικά αντικείμενα. Αναλύοντας τα αποτελέσματα του PISA στις έρευνες που έγιναν στους μαθητές και στους διευθυντές των σχολείων, η μελέτη εντοπίζει τους παράγοντες που σχετίζονται με την επίδοση των μαθητών. Σταχυολογώντας ενδεικτικά:

- Μαθητές που είχαν λάβει προσχολική αγωγή για πολλά χρόνια πριν ξεκινήσουν το σχολείο, πετυχαίνουν καλύτερες επιδόσεις από

τον μέσον όρο, ή από αυτούς που είχαν λιγότερα χρόνια προσχολικής αγωγής.

- Οι μισοί «μη προνομιούχοι» ως προς το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμό τους υπόβαθρο μαθητές πετυχαίνουν πολύ κακή επίδοση και κατατάσσονται στην κατώτερη κατηγορία κατάταξης.

- Μόνο το 18% των Ελλήνων «μη προνομιούχων» μαθητών κατατάσσεται στο ανώτατο 25% των επιδόσεων του PISA.

- Οι μαθητές των ιδιωτικών σχολείων έχουν σημαντικά καλύτερη επίδοση από τους μαθητές δημοσίων σχολείων. Το 9,2% των Ελλήνων μαθητών ιδιωτικών σχολείων πετυχαίνει εξαιρετικά υψηλή επίδοση στις φυσικές επιστήμες. Μόνο το 1,8% των μαθητών των δημοσίων πετυχαίνει αντίστοιχες επιδόσεις.

- Η παρακολούθηση εξωσχολικών μαθημάτων φαίνεται ότι δεν σχετίζεται με τις επιδόσεις των μαθητών στον PISA. Ισα ίσα, μαθητές που κάνουν φροντιστήριο σε ομάδες άνω των οκτώ ατόμων τα πηγαίνουν χειρότερα στις φυσικές επιστήμες και από τον μέσον όρο και από τα παιδιά που δεν πηγαίνουν καθόλου φροντιστήριο.
- Οι μαθητές που δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν ελάχιστα ή καθόλου το Ιντερνετ εκτός σχολείου τα πηγαίνουν χειρότερα από ό,τι ο μέσος όρος. Αντίθετα, τα παιδιά που δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν το Ιντερνετ από μισή ως τέσσερις ώρες την ημέρα εκτός σχολείου, τα πηγαίνουν καλύτερα από τον μέσον όρο.
- Τα ελληνικά σχολεία υπολείπονται κατά πολύ στον αριθμό δια-

θέσιμων ηλεκτρονικών υπολογιστών ανά μαθητή στο σχολείο. Στη χώρα μας αντιστοιχεί ένας υπολογιστής για κάθε τέσσερις μαθητές, την ώρα που στην Πορτογαλία είναι σχεδόν ένας υπολογιστής για κάθε δύο μαθητές και σε χώρες όπως η Εσθονία ή η Γαλλία σχεδόν ένας υπολογιστής για κάθε μαθητή.

- Το 16,7% των Ελλήνων μαθητών δήλωσε πως έχει υποστεί κάποιες μορφές bullying κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα πριν από την έρευνα (ποσοστό λίγο μικρότερο από τον μέσον όρο των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ, που είναι στο 18,7%), ενώ το 4,3% δηλώνει πως έχουν δεχθεί ομοιακή βία τον τελευταίο μήνα στο σχολείο (ακριβώς ίδιο ποσοστό με τον μέσον όρο του ΟΟΣΑ).

5. ΟΤΑΝ Η ΥΠΟΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ

Μέσο: . . . . . REAL NEWS_REAL HEALTH

Ημ. Έκδοσης: . . .24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .24/11/2019

Σελίδα: 23

Όταν η υπογονιμότητα είναι γυναικεία υπόθεση

Αναζητώντας λύσεις στο πρόβλημα της γυναικείας υπογονιμότητας θα πρέπει να προσδιορίσουμε τα αίτια της. Διερευνώντας το θέμα, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι κάθε περίπτωση εξετάζεται ως εξατομικευμένο περιστατικό, αφού στην κάθε γυναίκα κάθε παράγοντας επιδρά διαφορετικά, ενώ το πρόβλημα μπορεί να εκδηλώνεται ως αποτέλεσμα συνδυασμού και αλληλεπίδρασης παραγόντων.

Οι διαταραχές ωορρηξίας αποτελούν τον συχνότερο λόγο αδυναμίας σύλληψης των γυναικών και είναι δυνατό να οφείλονται σε:

1) Ορμονικά προβλήματα. Η διαδικασία ωορρηξίας εξαρτάται από τις επιπτώσεις ορμονικές αλληλεπιδράσεις και οποιαδήποτε διαταραχή της ισορροπίας τους μπορεί να καταστήσει την ωορρηξία αδύνατη. Μεταξύ των προβλημάτων περιλαμβάνονται: α. Το σύνδρομο των πολυκυστικών ωοθηκών (ΣΠΩ). Χαρακτηρίζεται από μειωμένη παραγωγή ωοθυλακιοτρόπου ορμόνης (FSH) και από φυσιολογικά ή αυξημένα επίπεδα ωχρινότροπου ορμόνης (LH), οιστρογόνων και τεστοστερόνης. Εκδηλώνεται με μειωμένη παραγωγή ώριμων ωαρίων. β. Δυσλειτουργία του υποθαλάμου. Οδηγεί σε αδυναμία ενεργοποίησης της υπόφυσης, ώστε

να στείλει FSH και LH στις ωοθήκες για την ωρίμανση των ωαρίων. γ. Δυσλειτουργία της υπόφυσης. Μπορεί να οφείλεται σε χημική ανισορροπία, όγκο στην υπόφυση ή τραυματισμό.

2) Συμφύσεις -δυσλειτουργία ωοθηκών, ως αποτέλεσμα χειρουργικών επεμβάσεων ή λοιμώξεων. 3) Πρόωρη εμμηνόπαυση ή πρόωρη ωοθηκική ανεπάρκεια (<1% σε γυναίκες ηλικίας κάτω των 40 ετών).

Δυσλειτουργία σαλπίνγων

Αναλογεί στο 25% των περιπτώσεων υπογονιμότητας και αφορούν:

1) Λοίμωξη. Τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα είναι δυνατό να δημιουργήσουν συμφύσεις και σχηματισμό υδροσαλπίνγων.

2) Οι χειρουργικές επεμβάσεις συχνά ενδέχεται να οδηγήσουν σε μετεχειρτητικές συμφύσεις, οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν την απόφραξη των σαλπίνγων, επηρεάζοντας έτσι τη διαδρομή του ωαρίου.

3) Εξωμήτριος κύηση. Όταν το γονιμοποιημένο ωάριο, λόγω της κακής ποιότητας της σάλπιγγας, αναπτύσσεται εντός αυτής χωρίς να φθάσει στη μήτρα. Αυτή η κατάσταση χρήζει άμεσας επέμβασης.

γράφει
ο **ΒΑΣΙΛΗΣ Α. ΚΕΛΛΑΡΗΣ**

MD, MSc, PhD, μαιευτήρας - γυναικολόγος, διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ΜΗΤΕΡΑ, επιστ. συνεργάτης «Γένεσις» Αθηνών (IVF), www.vasiliskellaris.gr

Ενδομητρίωση

Η ανάπτυξη ενδομητριακού ιστού εκτός της μητρικής κοιλότητας. Η ενδομητρίωση επηρεάζεται από αλλαγές της ορμονικής δραστηριότητας και προσβάλλει το 10%-40% των υπογόνιμων γυναικών.

Ινομύωμα

Καλοήθεις όγκοι, προερχόμενοι από λείες μυϊκές ίνες. Είναι δυνατό να παρεμποδίσουν την εμφύτευση ή την ανάπτυξη του εμβρύου.

Πρόσθετοι παράγοντες

Η γυναικεία υπογονιμότητα μπορεί να αποδοθεί επίσης σε:

1) Ανωμαλίες στην τραχηλική βλέννα (μη φιλική προς το σπέρμα ζωάρια).

2) Παθήσεις των ενδοκρινών αδένων που επηρεάζουν την ωορρηξία και συνεπώς τη γονιμότητα, όπως ο σακχαρώδης διαβήτης, παθήσεις του θυρεοειδούς και των επινεφριδίων.

3) Ανατομικά προβλήματα της μήτρας (μονόκερως/δίκερως/δίδελφος /διαφραγματοφόρος).

4) Ανοσολογικά αίτια. Αντισώματα τα οποία αναγνωρίζουν ως «ξένο» το γενετικό υλικό του πατέρα -και επομένως το έμβρυο- και επιτίθενται σε αυτό.

5) Εκτροπή. Επεμβατικά αίτια. Αντισώματα τα οποία ενδέχεται να προκαλέσει προβλήματα στη γονιμότητα εξαιτίας επιπλοκών, όπως φλεγμονές ή συμφύσεις.

Life style

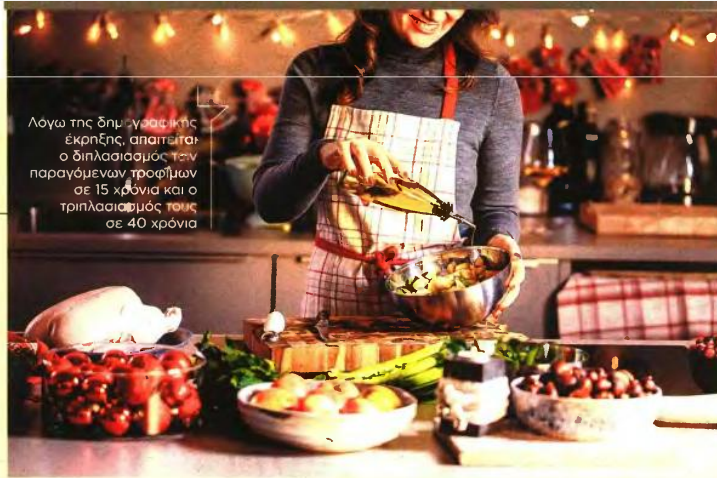
Η σύγχρονη γυναίκα καθυστερεί να τεκνοποιήσει εξαιτίας προτεραιοτήτων σε σπουδές και επαγγελματική/οικονομική αποκατάσταση, γεγονός που αυξάνει τα ποσοστά υπογονιμότητας. Αποδεδειγμένα η ηλικία επηρεάζει τη γυναικεία γονιμότητα και αυτό γίνεται εμφανές μετά τα 35 και ακόμα περισσότερο από την ηλικία των 40. Από την άλλη, οι «κακές συνήθειες» όπως κάπνισμα, κατανάλωση αλκοόλ και κακή διατροφή, επηρεάζουν ταυτόχρονα τη γονιμότητα αλλά και την αποτελεσματικότητα των μεθόδων υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Το πολύ υψηλό ή πολύ χαμηλό σωματικό βάρος, η έντονη σωματική άσκηση και το υπερβολικό άγχος αποτελούν επίσης εμπόδιο, ενώ αρνητική επίδραση μπορεί να έχουν και ορισμένα φάρμακα και θεραπείες. Τέλος, οι ακτινοβολίες και οι χημικές ουσίες στο καθημερινό μας περιβάλλον φαίνεται να επηρεάζουν την αναπαραγωγική υγεία.

6. ΠΟΙΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 38

Λόγω της δημογραφικής έκρηξης, απαιτείται ο διπλασιασμός των παραγόμενων τροφίμων σε 15 χρόνια και ο τριπλασιασμός τους σε 40 χρόνια

ΓΝΩΜΗ

ΠΟΙΑ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΟΓΙΑΝΝΟΥ

Στις αναμενόμενες σημαντικές εξελίξεις στην ανθρωπότητα από τη ραγδαία αύξηση του πληθυσμού και την κλιματική αλλαγή είναι αυτή τη στιγμή στραμμένο το βλέμμα του κλάδου της παραγωγής τροφίμων και της διανομής, όπως φάνηκε στη μεγαλύτερη Έκθεση τροφίμων του κόσμου, την ANUGA, που πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία.

Λόγω της δημογραφικής έκρηξης, απαιτείται ο διπλασιασμός των παραγόμενων τροφίμων σε 15 χρόνια και ο τριπλασιασμός τους σε 40 χρόνια. Πώς θα μπορέσει η ανθρωπότητα να ανταποκριθεί;

● Πρώτα-πρώτα με τον περιορισμό της σπατάλης. Σήμερα χάνεται 8%-10% των παραγόμενων τροφών. Αν αυτό είναι απλά ανεπίτρεπτο, στο μέλλον θα είναι καταδικαστικό. Επίσης, σε ένα πλαίσιο κυκλικής οικονομίας και ανακυκλώσεων θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως όλα τα απορρίμματα.

Οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για περιορισμό της καλλιέργειας φυτών για άλλες χρήσεις, προς όφελος της τροφής. Όπως είναι γνωστό η γη δεν μας δίνει σε μαζική παραγωγή μόνον τρόφιμα αλλά και ζωοτροφές, ίνες για τα ρούχα, αρωματικά φυτά, φαρμακευτικά προϊόντα, λουλούδια, καπνό, ξύλα και πρόσφατα βιοκαύσιμα. Για κάποια από αυτά φαίνεται ότι στο μέλλον δεν θα υπάρχει η πολυτέλεια να συνεχίσουν να καλλιεργούνται όπως και όσο μέχρι τώρα, ώστε να εξοικονομηθούν εδάφη για παραγωγή τροφίμων.

Ο πληθυσμός της Γης αναμένεται να φτάσει στα 10 δισ. το 2050 και για να τραφούν αυτοί οι άνθρωποι με κρέας, με τα σημερινά δεδομένα, θα χρειαστούν τρεις πλανήτες, όπως αναφέρθηκε σε μερίδα στην ANUGA. Όπως έχει αποδειχθεί ήδη, η κατανάλωση του κρέατος είναι επιβαρυντική για τον πλανήτη εξαιτίας της μαζικής εκτροφής ιδίως των βοοειδών.

Υπό αυτές τις συνθήκες, εκτός από τους μη καταναλωτές κρέατος, τους χορτοφάγους και τους vegan δηλαδή, υπάρχει ζήτημα περιορισμού του κρέατος από όλους. Οπότε αυτομάτως τίθεται το θέμα της πρόσληψης πρωτεΐ-

νης. Ένα ζήτημα σοβαρό καθώς, όπως είναι γνωστό, η πρωτεΐνη έχει ταυτιστεί με την καλή υγεία, την καλή κατάσταση του μυϊκού συστήματος, τον αθλητισμό και την ευεξία.

Από πού θα προσλάβουν πρωτεΐνη οι vegan;

Πώς θα την προσλάβουν οι υπόλοιποι με τη μικρότερη δυνατή παράλληλη πρόσληψη λίπους;

Για τον λόγο αυτόν, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται σε εναλλακτικές λύσεις, κυρίως από φυτικές πρωτεΐνες όπως η σόγια, τα όσπρια, κυρίως τα μπιζέλια, οι ιχθυοκαλλιέργειες, αλλά και τα έντομα.

Από μακρού έγινε βεβαιότητα ότι οι γενικές συστάσεις διατροφής που υποτίθεται ότι ισχύουν εξίσου για όλους τους ανθρώπους είναι ξεπερασμένες. Κάθε άτομο αντιδρά διαφορετικά στα τρόφιμα και όλοι πρέπει να προσαρμόζουν μεμονωμένα τη διατροφή τους ανάλογα. Έτσι, το ιδανικό είναι μια εξατομικευμένη διατροφή για κάθε άτομο. Σήμερα μπορούμε να το πετύχουμε με τη χρήση της ιατρικής, της βιολογίας και της τεχνολογίας. Η γενετική πληροφορία που προέρχεται από Βιοδείκτες (πχ. test DNA) καθώς επίσης και οι νέες διαπιστώσεις σχετικά με την επιρροή των μικροοργανισμών στον μεταβολισμό θα δείχνουν τη σωστή διατροφή για κάθε άτομο και θα επηρεάζουν τις διατροφικές επιλογές των καταναλωτών. Ψηφιακά συστήματα θα βοηθήσουν το άτομο να κατανοήσει τις ανάγκες του. Τίθεται έτσι το ερώτημα ποιες θα είναι οι ευκαιρίες για τη βιομηχανία και το εμπόριο καθώς και για τις νεοσύστατες επιχειρήσεις;

Ο κόσμος των τροφίμων αντιμετωπίζει τον μεγαλύτερο μετασχηματισμό όλων των εποχών και πολλές εταιρείες προσπαθούν να σκεφτούν ήδη εναλλακτικές λύσεις για τη βιομηχανία. Τα λεγόμενα megatrends θέτουν νέα πρότυπα για τη βιομηχανία τροφίμων. Η ψηφιοποίηση, η ρομποτική και η τεχνική νοημοσύνη και οι έννοιες της βιωσιμότητας έχουν ως αποτέλεσμα μια μεγάλη ποικιλία ευκαιριών για τις εταιρείες, ιδίως για τα καταναλωτικά αγαθά καθημερινής χρήσης.

Ο κ. Χρήστος Βογιάννου είναι πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της PROVIL AE.

Στο μέλλον δεν θα υπάρχει η πολυτέλεια να συνεχίσουν να καλλιεργούνται λουλούδια όπως και όσο μέχρι τώρα, ώστε να εξοικονομηθούν εδάφη για παραγωγή τροφίμων

7. ΣΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΕΦΤΕΙ ΤΟ ΒΑΡΟΣ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 24/11/2019 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 24/11/2019

Σελίδα: 32

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

Στις γυναίκες πέφτει το βάρος

Μία στις δύο γυναίκες διακόπτει την καριέρα της για να μεγαλώσει το παιδί της. Αλλωστε, οι γονείς αναλαμβάνουν τη φροντίδα των παιδιών μόνοι ή με τους παππούδες ή ακόμη και με τους φίλους. Αντίθετα, οι υπηρεσίες παιδικής φροντίδας χρησιμοποιούνται μόνο από περίπου ένα στα τρία νοικοκυριά. Ειδικότερα, από την έρευνα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για τον συνδυασμό οικογενειακής ζωής και εργασίας, που δημοσιοποιήθηκε την περασμένη Πέμπτη, προκύπτει ότι ο βασικός λόγος για τον οποίο δεν χρησιμοποιούνται υπηρεσίες φροντίδας παιδιών είναι ότι τη φροντίδα τους αναλαμβάνουν οι γονείς ή ο σύντροφος του γονέα (48,7%). Σε πολλές περιπτώσεις η φροντίδα πραγματοποιείται από συγγενείς (κυρίως γιαγιάδες) ή φίλους (18,2%). Σε κάποιες περιπτώσεις αναφέρθηκε ότι τα παιδιά μπορούν να φροντίσουν τον εαυτό τους (15,6%). Το κόστος των υπηρεσιών αναφέρεται ως λόγος, κυρίως, από άτομα νεότερης ηλικίας.